

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12— pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

Vallásos költészetünk elhanyagolása

Ablakom előtt hatalmas, öreg diófa őrökdi. Szépség, jóság, látvány szempontjából egyformán erőssége a háznak, melyre lombjával ráborul. Előbb volt itt, mint a ház, azért azt hisszük, hogy bölcs is, és szívesen húzódnak alá, meghallgatni, amit beszél. Egy-két év óta kis, száraz ág-hegyek ütköznek ki rajta a zöld lombok közül; konyult, senyvedt levelek hullanak lábaink alá nyár közepén is. A nagy tél, a nagy nyár — mondogatjuk, de a jelenség tovább erősödik, ág, ág után hal el. A törzsön semmi, a gyökér bent a földben, de a lomb, a korona pusztul, ritkul, élettelenedik; kertész dönti el végül is: hol a baj.

Évek óta sokat gondolkozom egy másik jelenségen, ami nagyobb, jelentősebb világnak a tünete, mint a mi diófánk. Azon, miért gyengül, halódik vallásos életünk legéletteljesebb, legszebb hajtása: vallásos költészetünk? Miért közlik egyházi lapjaink — akármilyen tiszteletreméltó magyar költő akármilyen művészi fordításában — német és osztrák költők verseit? Miért nincs hova nyúlni az ünnepélyek rendezőinek, ha bizonyágtévő versekkel akarják elmélyíteni az ünnepélyes alkalmakat? Miért nem hömpölyög elő tömegek ajkán hívó bizonyságok új zsoltáréneke?

Érdemes rajta elgondolkozni.

A költészet önkéntes megnyilatkozás, a mélységek fakadnak fel benne eruptív erővel. Ősi, megmásíthatatlan törvény löki felszínre: az élmény ereje. A költészet mindig dinamizmus s feszítőerői: az élmény, kifejezés és hatás csak együttesen, egymás szerves összefüggésében nyilatkozhatnak meg. Így volt ez az Ótestamentum, a reformáció zsoltáraitban. A megújulás, üldöztetés, szabadulás nagy mélységei, az Isten utáni emésztő vágy, vagy Vele való beteljesedés hangjaiban felfakadva, népek lelkét ejtették hatalmukba s erejük századokon, évezredekken át hatott. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy csak nagysodrású erők teremthetnek

verseket, hanem azt, hogy az élmények, a kifejezés tisztasága és természetes egymásrahatása hozza létre azt a költői művet, ami hatásában is erős és időálló.

E sorok írója gyermekkorában, mely a magyar belmissziói mozgalmak első évtizedeire esett, mohó verséhséggel rengeteg vallásos verset olvasott és tanult. Ugyanakkor természetesen más verseket is. A zsoltárokon, Petőfi, Arany, Tompa versein kívül csak Sántha Károly nyolc sora és Szabolcska Mihály négy sora maradtak meg emlékezetében. Miért? Valószínűleg ezért, mert az élmény, kifejezés és hatás eredőjéből összetevődött alkotások valamiért vagy valamiben nem feleltek meg az igazság és marandóság törvényeinek. A folyamat tehát, mely a mai Stefan George és Arno Holz versekhez vezetett, már akkor elkezdődött.

Az igazi költészet őszinte, mert az élmény által felkavart, megérintett mélység ismeretlen titkait, igazságait hozza felszínre. Igen ám, de a mély a felszínnel sokszor nem egyezett. Fent olyanokat kellett írni, hogy minden jól van; hittem és elsimultak a hullámok, boldogan éneklek az Isten szent nevét. A mély pedig azt mondta: még nincsen jól semmi; forrongok és feketéllek messzi a szabadulástól s nem énekelhetem Annak a nevét. Akit még nem is ismerek. Ezt természetesen nem lehetett elmondani, mert a kor felfogása szerint nem volt elég istenszerű. Egy nagy sorrendi csere történt: előbb mondatták a vallásos törekvések az emberrel a bizonyágtévést, mint ahogy megtörtént a bizonyágraíndító lelki átélés. Ezekkel az átélésekkel mindegyik baj volt. Nem is lehetett hozzájuk jutni. Bűnök, próbatételek, zuhanások; keresés, kétely kellett hozzá, de ezt jó keresztyén nem engedhette meg magának. El kellett hinnie az előtte járónak a szavára, hogy van egy nagy lelki kályha valahol, amelyik éget, ha hozzá nyomja az ujját s nem volt szabad a sarokba menni, ahol a kályha állt. Vezetéken keresztül, intézményesen kapta mindenki a tanul-

ságokat s azért nem is válhatott életévé soha. A régi próféta így búsult népe lelki sekélyesedésén: repedezett kutakat ástok-e?... Egy mai próféta, ha megállna a lelki jelenségek felett, talán így mondaná: vízvezetékén juttatjátok-e el a szomszédokhoz az én Atyám kegyelmét? A kegyelem vizei hiába zuhogtak a gyötrődők alatt, az ember, akinek azt mondták, hogy nem szabad ernyednie, elengedni magát: kapaszkodott a meredek partoldalon az egyetlen, nehezen megmarkolt kőroba s jobb ügyektől elvett erőfeszítéssel egyhelyben vesztegelve: sohase ismerte meg a zuhanót megmarkoló atyai kéz, se a kegyelem tengerébe esés gyönyörűségeit. Innen volt, hogy sokan, a nem *hívők* közül, hamarabb eljutottak a legnagyobb, legboldogabb felismerésükig, mint azok, akik vármányosai lettek volna.

Az élményszerzés másik nehézsége a függőleges sikkal szemben a vízszintes síkba esett. Amott a mélység, itt a távol zárult be a keresők elől. Ami a keresztyén ember tömondatba foglalt, szűkreszabott lelki keretein túl esett: *a világ* mindenestől fogva kárhozatos és elvetendő volt. Hiába ragyogott rajta az Isten teremtő hatalmának minden pompája; hiába szötte át *az általános kegyelem* kétkézszel szórt ráadás, áldásaihoz a megfélemlített ember nem juthatott hozzá. A tudomány, művészet, irodalom, utazás: kísértés volt, tehát messziről elkerülendő. Mikor valaki ismeretlen vágyakat érzett feszülni magában, indítatásai irányába lendülő akaratát lefogta a tilalom keze. Másrészt ha akart, se mehetett volna. Koldus filléreiből könyvre, kutatásra, élmények szerzésére nem jutott. Aki érezte egy új igazságnak, szépségnek, felismerésnek formáló erejét nemcsak az értelmében, tudatában, de szó szerint a csontjaiban és izmaiban is: tudja mit veszít az, aki sose élt mindezekkel. A műveltségéből, új eszmé-áramlatok sodrából, a kitáruló élet hullámveréseiből kimaradt, betokozódott ember nem is alkothatott átütő erejűt. Ez az embertípus nemcsak sajátmagában nem élhette meg a legnagyobbat: a lélek-újulást, hanem vonzóerőt se jelenthetett a másik, a többiek számára, hogy együtt idézzenek elő nagy lelki megmozdulásokat, átalakulásokat. Mi ment veszendőbe lelki értékben ezek alatt az évtizedek alatt, nem is jó rá gondolni se.

Divatos mostanában számonkérni élő vagy nem élő nagyjainktól, hogy miért nem jöttek lelki otthonaikba szorgalmasabban s miért nem éltek annak áldásaival? Hova jöttek volna?... Fényes örökség helyett a lefojtott hit szegényes, zsellér-otthonaiba? Ők többet tettek annál, ami itt várt rájuk: megjárták a maguk lelki útját végestelenvégig. Vállalták, amit ez az út elénk adott. A bennük lévő dinamikus erők lökését, ami odadobta, robbantotta őket magyart és lelket megtartó sorsformátorokká. Ki ne ismerné fel Adyban, Móricz Zsigmondban, Szabó Dezsőben a hitvallás sodró erejét? Ők a régi, hegyeket mozgató hit késő unokái; a nemzedékeken átható sodrás engedelmes, erős örökösei. Vagy nézzük meg az új francia katolikus irány termő talaját: a végig megjárt lelki utakat, egészen a kegyelem tengeréig, melyből új, szent sárkányvérbe fűdött harcosok születtek, s lássuk meg, hogy melyik terem többet: a félig élt, vagy végig élt hitek? Ez nem felekezeti kérdés, nem kritika senki vagy semmi felett, hanem egy senyvedési tünet tárgyilagossági ténymegállapítása.

Elhaltak forró, mélyről jövő vallomást: verset, zsolnárt, dicséretet termő erőink, mert az Isten által elénk adott lehetőségek kétszer-kettőjén elakadva, nem jutottunk el a boldog vagy fájó megtapasztalás magasabb iskolájába. Valahol, valahogy újra kellene kezdeni — alázattal és bátorsággal.

Mándoki Erzsébet.

A gyermek felé sugárzó szeretet

— Mutatvány Kiss József debreceni tankerületi főigazgató: „A család és az Iskola” című tanulmányából. (Szerző engedélyével.) —

A *szülői szeretet* — mint általában minden szeretet — *lehet vak*. Ez abban nyilvánul meg, hogy a szülő nem veszi észre gyermeke hibáit. Már az egész osztály nevet a fiú tudatlanságán, a tanárok elszörcsölve beszélnek lustaságáról vagy rendtelenségéről, a szülő még mindig jelentéktelen, múló hajnak látja azt. Csodálatos, a szülő nem akarja elhinni, hogy gyermeke készületlenül ment az iskolába, hogy nem tudott felelni. Mint ahogyan egy szülő sem akarja elhinni, hogy gyermeke rossz útra tévedt, hogy lopott vagy rabolt.

Inkább a másik végletbe esnek. A szülői szeretet megváltoztatja a szemük lencsáját és rózsaszínű üveget is helyez a szemük elé. Olyan tulajdonságokat is megláttat velük, melyek mások előtt rejtve maradnak. Ennek a szeretetnek aztán illúziói támadnak. Szépséget és jószágot, okosságot és kiválóságot raknak azokra, akikben ez nincs meg. A négyéves kislányban csodatudost sejt, kislányában világhírré érdemes művésznőt. Gyengébb tehetségű gyermekét olyan munka elvégzésére tartja alkalmasnak, melyre lelki adottságai folytán nem képes. Gyermekeit olyan iskolába viszi, olyan pályára akarja kényszeríteni, mely lelki képességeit messze felülmúlja. Az összeroppanás után szörnyű tragédiát jelent a szülő és gyermek számára egyaránt.

Igazgatói irodákban, tanítói és tanári fogadóórákon gyakran szörnyű szülői tragédiák, kiábrándulások játszódnak le.

A szülői szeretet nem akarja megérteni, hogy gyermeke lassúfejlődésű, elmaradt gyermek, akit a kisegítőiskolába kell utalni, hogy ott behatóbban, egyéniben foglalkozhassanak vele. Nem akarja elhinni, hogy gyermeke nem tud, mert ha bármily szorgalmas is, képességei folytán nem tudhat megfelelni az iskola előírt tanulási követelményeinek. Sokszor könny szökött az én szemembe is, mikor kiváló apának vagy igen rokonszenves, derék anyának kellett megmondanom:

— Kérem, a gyermek gyengétehetségű, az elemi keveske tudományát még megbírta, de itt nálunk nem boldogulhat.

— *Mit tegyek hát vele?* — kiáltott fel ilyenkor az apa vagy az anya.

S ezek voltak a legnehezebb percek; magasrangú apának azt tanácsolni, hogy adja fiát egyszerűbb mesterségre, derék anyának megmondani, leánya nem juthat el az érettségig vagy a tanítónői képesítőig. Talán még valami háztartási iskolában megfelelni.

— Istenem, mit csináljak! Kenyeret akartam egész életére a kezébe adni.

Nincs keservebb dolog, mint ilyen összeroppant szülőket látni. Engem magamat is sokszor napokra levertté tett egy-egy eset. Nehéz volt ilyenkor a kötelesség teljesítése.

A szülői szeretet igazán „hosszantűrő”. Hányszor van az, hogy a bírói megállapítást sem tudja elhinni. A gyermekbíróság tagjai sok esetet tudnak erre.

Mikor a bíróság a tanúk vallomása és a gyermek saját beismerése alapján megállapította a gyermek bűnös voltát, az anya még mindig hitetlenül kiáltott fel:

— Bíró uram, én ezt még most sem tudom elhinni!

Nevelői hivatásuk betöltésére a szülők annál alkalmasabbak, minél inkább megvan bennük az a sajátos vonás, melyet szükségesnek tartunk, hogy meglegyen minden nevelőben: ez az, hogy *képesek legyenek megérezni a gyermek lelkivilágában végbenő folyamatokat.* Ezt a gyermeki lélekbe *beleérző-képességet* a nevelőkben „örök gyermeki”-nek szokták nevezni. Úgy látjuk, hogy csak az lehet igazi gyermeknevelő, akiben megvan ez az örök gyermeki érzés: *együttérzés a neveltjeivel.* Az ilyen szülők és nevelők együtt tudnak örülni a kisgyermekükkel apró örömeiben, együtt örülnék és búsulnak az apró emberek örömeiben és bánatában, együtt tervezgetnek serdülő fiaikkal és leányaikkal.

Nagyon nehéz a szülőknek azt a helyes álláspontot megtalálni, mely a nevelés szempontjából a legjobb. Azaz: hogy meglegyen a bizalmas megértés a szülők és gyermekeik között. A gyermek ne tagadjon, ne titkoljon el semmit. Hüen mondja el a vele történeteket, nyissa meg a szívét és a lelkét szülői előtt. Ez a legnehezebb probléma a családi nevelésben. A gyermekek elhallgatják gondolataikat, gondolataikat, a velük kapcsolatos eseményeket. Félnék, hogy nem találnak megértésre. Márpedig ezzel megszűnik *a nevelés legfontosabb kelléke: az őszinteség.* Ezért kell, hogy a szülők és gyermekek között meleg, meghitt viszony legyen, úgy azonban, hogy megmaradjon az érettebb gondolkozású, megfontoltabb szülők tekintélye.

Néhol csak az egyik szülő, legtöbbször az anya a bizalom részese. Hozzáfut a fiú betört orrával, ő egyenlítő ki a kővel, labdával betört ablak árát. Ő jár el igazgatónál, tanárnál a fiú ügyes-bajos dolgában, intések, rovások esetében. Az apa mindezekről alig vesz tudomást. Nem helyes ez, mert pártoskodásra, egyoldalú szülői szeretetre vezet. Ilyenkor szokta mondani — különösen a fiúgyermek hajlamos erre — *anyukát jobban szeretem.* De ebből az egyoldalúságból származik aztán később a baj is. Az ilyen anya ad dugva pénzt a gyermekének. Az ilyen anya fizeti ki fia meggondolatlan adósságait.

Ez áldatlan állapot. Mindkét szülőnek tudnia kell mindenről. *Nem lehetnek a nevelésnek ismeretlen területei a szülők egyike számára sem. Mert akkor nem lehet nevelés.*

Vannak ezzel ellentétes viselkedésű szülők. Olyanok, akik bizonyos állandó szigorúságot, merevséget és zordságot mutatnak gyermekeikkel szemben. Azt gondolják, hogy a szülői tekintélyt csak így lehet fenntartani. A nevelésben csak a fegyelmezést ismer-

rik, a szeretet és megértés hiányzik módszereik közül. Szavuk állandó korholás, nevelésük főrésze a büntetés. A gyermek minden cselekedetében helytelen viselkedést keresnek és találnak, amely feltétlenül kijavításra szorul. Nem tudják megérteni, hogy a gyermek játékos, eleven, gyerekes, kíváncsi, minden lében kanál természetű. Összerezzenek, ha a gyermek hangosan nevet. Pedig *a mozgás a gyermek lelkének, érzékszerveinek és lelkének fejlesztője,* a derű a lélek tisztasága. Morc, csenevész, beteglelkű gyermekek nem tudnak nevetni. Hogy mondja a költő: *„Sajnáld, mert nem tudott nevetni!”* A mozgás a gyermekeknek azt jelenti, amit a virágnak, a növénynek a víz, a levegő, a napsugár. *Borromei Károly* szavajárását idézhetem erre, mellyel a folyton mozgó, beszélő tanítványait illette:

— *Maradjatok csendben, ha tudtok.*

A szigorú szülő szeméből könnyen repülnek a gyermek felé a rosszaló pillantások. Ezek a korholások legtöbbször nem rosszasáért, hanem azért érik a gyermeket, mert egészséges természet, élénkségekben, mozgásban, a szülő szerint helytelenkedésben nyilvánul meg. *Csak a beteg gyermek csendes. Vagy a koravén gyermek.*

Az ilyen szigorúsággal fegyelmezett gyermek alattomosná lesz. Otthon meglapul, máshol keres arra alkalmat, hogy kitombolja, kiélje gyermeki hajlamait. Az ilyen gyermek az iskolában pajkos, féktelen, mert valahol csak kell, hogy éljen, mozogjon, lármázzék. Még rosszabb, ha az otthoni nyomasztó, csendet kívánó légkör letöri. Félnék, komor, ideges, minden mozdulatra összerezzető, zárkózott gyermek lesz belőle. Az iskolák tanárai sok elrettentő esetet tudnak ilyenre.

Az egyházmegyei pénztár tükrében

Amikor félévvel ezelőtt a debreceni egyházmegye közgyűlése az egyházmegyei pénztárnokává, egyszersmind egyházmegyei nyugdíjintézeti pénzügykezelővé is megválasztott, akaratlanul is püspök urunknak egyik debreceni presbitériumi gyűlésen, az akkor megválasztott egyházi ügyészhez intézett szavai jutottak eszembe, amelyeknek a summája az volt, hogy az ügyésznek is — még a végrehajtásnál is — tudnia kell, hogy egyházi munkás.

Amikor az egyházmegyei pénztárt átvettem, az volt a szándékom, hogy ennek a pénzügyi munkának is lelket kívánok adni s az egyházmegyei pénzügykezelését is úgy fogom fel, mint lelki munkát. Hiszen számtalanszor elhangzott és elhangzik a kívánság egyházi berkeinkben és azokon kívül, hogy a presbitériumok legyenek lelki presbitériumok, ne csak a gazdasági arcát és feladatait lássuk a presbitériumoknak, de lássuk meg a lelki arcát és lelki munkáját is. És ha ez áll a presbitériumokra: ennek állani kell a magasabb testületekre is, még az egyházmegyei pénztárra is.

Aki még nem foglalkozott ilyen pénztárnak a tükrébe való nézéssel, nem is tudja, hogy ez a tükrör mennyi mindent megmutat az egyházmegyeről is, a gyülekezetről is, de azoknak felelős vezetői-

ről is. Az ilyen pénztári tükör beszél hihetetlen hősiességről, áldozathozatalról, hűségről és felelőségről, lélekről, kötelelességteljesítésről; de, sajnos, ugyanakkor beszél nemtörődömségről, közönyről, hanyagságról és restségről, sőt még az önmagunk és családunk iránti kötelelességmulasztásról is.

De ez a tükör igen érdekesen megmutatja — most, amikor többször szó esett róla — Debrecennek és a debreceni egyházmegyének az egymáshoz való viszonyát abban a tekintetben is, hogy hogyan oszlanak meg a terhek és hogyan is teszünk eleget annak a teherviselésnek akár idebent, akár a vidéki gyülekezetekben; de azt is megmutatja, nemcsak az egyházközségekre, hanem személyünk szerint is, hogy mi magunk mennyire hordozzuk szívünkön a kötelezettségeinket és mennyiben teszünk azoknak eleget.

Néhány számot mutatok meg ebből a tükörből az 1942. esztendőre vonatkozólag.

Köztudomású, hogy mind az egyházközségek, mind az egyházi tisztviselők helyzete a mai időkben rendkívül súlyos, azonban a nehéz idők sem mentenek fel sem egyházközséget, sem tisztviselőt az alól, hogy akár közigazgatási, akár nyugdíjintézeti kötelezettségeink ne igyekezzék eleget tenni.

A debreceni egyházmegyénél a közigazgatási pénztárnál az a helyzet, hogy az egyházmegyének a gyülekezetekkel szemben 65,105 P követelése van. Tehát az egyházközségek 65,105 P közigazgatási járulékkal tartoznak. Hogy lehet ez? Akaratlanul is felmerül a kérdés. Úgy, hogy a tükör bizonyossága szerint vannak olyan egyházközségek, amelyek 14—10—9—8—6—5—4—3—2 évi teljes közigazgatási járulékkal hátralékban vannak. Az 1942. esztendőben befolyt az egyházmegye pénztárába közigazgatási járulékból 25,753 P. Ugyanakkor az addigi 62,212 P hátralék és az 1942. évi kivetés együttes összege 90,765 P volt. A befizetett 25,753 P-ből Debrecen 12,153 P-t fizetett, de csak azért ennyit, mert az 1941. évet 4075 P túlfizetéssel zárta. Viszont vannak olyan gyülekezeteink, ahol 14—7—6—5 ezer pengő ilyen tartozás áll fenn. Egyébként már itt kijelentem: Debrecennek semmiféle kötelezettségénél egyetlen fillér hátraléka sincs és nem is volt. Az egyházmegyére nézve pedig, hogy mit jelent az egyházközségek nemfizetése, hiszen van olyan, amelyik esztendők óta egyetlen fillért sem fizet és vezetői és felelősei egész nyugodtan vannak, azt mondván, hogy „háború van”? Az egyházmegyére nézve ez azt jelenti, hogy az egyházkerülettel szemben hátraléka nem lehet, a Konvent sürgeti, az egyházmegyéknek eleget kell tenni a magasabb közületekkel szemben fennálló kötelezettségének s így van ez, hogy a 65,000 P kintlevőség az egyházmegye „reménybelije“ $\frac{3}{4}$ részében. S ugyanakkor egyházmegyei lelkészözegeinknek az egyházmegye 20 P kegydíjat tud adni egy félesztendőre!

Parókiális könyvtárdíjnál, diakonisszajáruléknál az egyházmegye az egyházkerülettel szemben hátralékban nincs, mert kifizeti a hátralékos egyházközségek helyett is a hátralékot, viszont az egyházközségek az egyházmegyének 774, illetőleg 917, tehát e címeken is több, mint 1600 P-vel tartoznak.

A nyugdíjintézetnél az egyházközségek és tagok összes tartozása az 1942. év végén 47,034 P volt. Befizetés összesen 38,406 P történt; ebből Debrecen

19,101 P-t. A debreceni egyháznak fenn tartói járulék hátraléka sincs. A vidék fizetett 19,305 pengőt. A 47,034 P-ből a debreceni tagok hátraléka 12,178 P, a vidéki tagoké 24,196 P, a vidéki egyházaké 10,660 P. Együtt 34,856 P.

Amíg a közigazgatási pénztárnál körülbelül felesben mozog Debrecen és a vidék fizetése, addig a nyugdíjintézetnél háromszoros a vidék elmaradása.

Kínálkozik a kérdés: mi ennek az oka? A debreceni egyház olyan jó helyzetben van és a debreceni tagok olyan jó módban élnek, hogy könnyebb nekik a fizetés? Vagy a debreceni egyház olyan gazdag, hogy könnyűszerrel eleget tehet kötelezettségeinek? Nem! Meg kell állapítani, hogy a debreceni egyházban a gazdasági vonatkozású dolgokat is lelki kezek és szemek irányítják. Debrecennek a maga lélekszáma mellett éppen olyan nehéz kifizetni kötelezettségeit, mint a nála tízszer vagy százszor kisebb gyülekezeteknek. Csak egy példát hadd mondjak: a debreceni 100 tanító és a vidéki 10 vagy egy tanító arányát. Ami pedig a tagokat illeti, a tagoktól a debreceni egyház minden hónapban levonja a nyugdíjintézeti járulékokat s így nem történhetik meg az, ami vidéken megtörténhetett, hogy van olyan tag, akinek 3300 P-n felüli hátraléka van s vagy ötnek 2000 P-n felüli.

Nem tudom elképzelni, hogy lehetne olyan lelkész vagy egyházközség, amelyik nemhogy 100, de még egy pengőt sem tudna befizetni a nyugdíjintézetnek. Többen is vannak ilyen tagok helyben is, vidéken is.

Jó lenne ilyenkor a tükört egy kicsit megnézni, vajjon ha arra gondolunk, hogy itt maradhat utánunk valaki, mennyiben lehetünk nyugodtak?

A pénztár nemcsak kötelességet, hanem közönyt is mutat. A lelkészözegek részére 28 gyülekezetünk-ből 16 küldött virágvasárnapi perselypénzt, összesen 250 P-t s ebből Debrecen 190 P-t, Reformációi perselypénzt 13, Gusztáv Adolf-egyletét három gyülekezet küldött. A 228 P-ből Debrecen 180 P-t fizetett.

Amiket leírtam, nem azért írtam le, hogy mások csodálkozzanak vagy botránkozzanak, hanem azért, hogy mi nézzük meg magunkat ebben a tükörben. Az idők nagyon nehezek! Urunknak a szava nekünk is szól: „Ha a másén hívek nem voltak, kicsoda bízza rátok, ami a tiétek!”

(Debrecen.)

Magyar Bertalan.

Lélekszükségünk híveinkhez, lelképásztorainkhoz kapcsolódó szálairól

A lelkészképzés az egyetemek, teológiák vagy a külön e célra létesített lelkészképzőintézetek dolga: így gondolkoznak a hivatlanok, néha a hivatalosak közül is nem kevesen. Mindenki szakértőnek képzelet magát e vonatkozásban, ítél elevenek és holtak felett, ad jó tanácsokat, csillogtat nagyszerű elgondolásokat. A sok terv, álom, bírálat mögött szeretetlen szív, alig leplezett káröröm és igen kevés felelősség-érzet rejtezik... Most, hogy a kérdés égetővé vált, nem árt az aggályoskodók, károgozó hollók és avatat-

lan hozzáértők előtt felvonultatni néhány gondolatot az egri kispapok szerkesztette, a maga nemében igen alapos, hangulatos és a mi számunkra is sok tanulságot rejtő (79 oldalas; Egerben 1942-ben megjelent „A mi szemináriumunk” című) munkából, éppen a címben felvetett gondolatokkal kapcsolatban.

„Hogyan segíthet a kath. társadalom a papi utánpótlás ügyében?” — írja az előszóban az intézet rektora. A mai körülmények között még alig kérünk mást, mint eleven bekapcsolódást az egyháznak abba a szándékába, hogy a hívek imádságaikkal s az erre a célra rendelt kántorböjtök megtartásával, a papok szombatjainak üdvös gyakorlásával kérjék Istent, hogy *támasszon minél több papi hivatást* és hogy minél eredményesebb legyen a szeminárium nevelőmunkája. Kérjük azt is, hogy maguk a világi hívek szálljanak szembe a téves eszmékkel és előítéletekkel, amelyek ma akadályai a papi hivatások kialakulásának és követésének.

Ma még a szeminárium ezt a főként lelki és erkölcsi támogatást kéri ugyan, de örömmel emlékezünk meg azokról a jótévedőkről is, akik szegénysorsú papnövendékeinket anyagilag támogatják.

Példaképpen hozzuk fel azt a házaspárt, akik minden karácsony ünnepén 100 pengőt juttatnak szegénysorsú növendékeinknek azon a címen, hogy fiukat *egykor papnak szánták, de Isten másként határozott* felőle s most így akarják kifejezni az egyház iránt táplált érzésüket. Azt sem hagyhatjuk hálás megemlékezés nélkül, hogy egy másik házaspár — éppen nem gazdagok — *házasságuk ötvenedik évfordulója alkalmából* 40 pengőt küldött a szegény kispapok támogatására. Ezekben az összegekben százszorosra is többre értékeljük az egyház ügyével együttérző, katolikus lelkiséget, amely ezekben az adományokban megnyilvánult.

Hálásan kell megköszönnünk Kegyelmes Érsekatyánk Ő Excellenciájának azt, hogy a szemináriumnak juttatott egyéb anyagi támogatás mellett *felszentelendő növendékeinknek egy-egy új reverendát* adományozott s a Méltóságos és Főtisztelendő Főkáptalan tagjainak, akik a *felszentelendőket teljes és finom minőségű kelengyével látják el*, jelentős értékben. Névszerint hosszúra nyúlna azoknak a *paptestvéreknek a felsorolása*, akik természetben és pénzbeli adományaikkal segítettek az ötödéves növendékeinket *több mint 4000 pengő értékben*.

Jótévedőink sorában azonban az Alma Mater iránti hálás lelkület példáját említjük fel az *egykori növendéket*, Meyer Béla prépost-kanonokot, aki a következő emelkedett hangú levelet intézte a szeminárium rectorához: „Mindenkor hálásan emlékezvén meg a papnevelő intézetünkben nyert, az egész lelkipásztorkodásomra kiható, gondos és szeretetteljes neveltetésemről, másrészt pedig szem előtt tartva a papnevelés ügyének, különösen a jelen időben való még fokozottabb jelentőségét, kedves kötelességemnek tartom a papnevelőintézetben *reámfordított költségeknek némi visszatérítésére*, úgyszintén a *papnevelés fölötté fontos ügyének támogatására* mind az ideig, míg azt jövedelmi viszonyaim meg fogják engedni, *évente 1000 pengőt* felajánlani. . .” (4—5. o.)

És jön a köszönet az egyik plébánosnak azért, mert egy szép szent József-szoborral díszítette az intézet folyosóját; három másik plébánosnak, mert

vállalták az intézetben az állandó színpad felállítási költségeit; a lelki igazgatónak azért, mert száznál több művészi nyomatú képpel tette hangulatossá az intézet helyiségeit; egyik prépost-kanonoknak azért, mert az érsek olajbafestett arcképével ajándékozta meg az intézetet.

A *szeminárium története* kapcsán nem egy áldozat mögött ott érezzük a püspök, majd érsek áldozatán túl az ottnevelkedett jótévedők szolgálatát. — A *szemináriumban töltött egy nap*, majd az *egy-egy tantárgyak* felsorolását, értékelését tartalmazó fejezetekben témánkkal kapcsolatban nemigen találunk megjegyezni valót, annál többet mond „Az *Irodalmi Iskola egy éve*” című fejezet. Itt láthatunk bele a legmélyebben összekötő szálakba. Megtudjuk, hogy a tizenhárom rendes gyűlésen sorra kerültek az egyházmegye egyes tájai (Jászság, Mátravidék, Palócvidék, Miskolc környéke, a szabolesi tájak, majd maga Eger). Mindenütt a települési, szociális, néprajzi, vallási vonatkozások feltárásával, néhány helyi vonatkozású népdal kíséretében. De eljött a hivatásszervezet, hivatásszeretet gondolata, majd a KALOT és a Mária-kongregáció is. Ha megnézzük a *vakációra kitűzött pályatételeket*, ilyeneket találunk: Beszámoló az esztergomi Katolikus Nyári Egyetemről; Beszámoló az érdi kispap KALOT-találkozóáról; *Miről hallanak és miről szeretnénk hallani a hívek a prédikációban?* — A magyarok Nagyszonya és a Legnagyobb Magyar; A helyesen értelmezett magyar nemzeti gondolat; Rokonnépeink; *Az Úr szőlőjében munkálkodó pap lelkiélete*; *A magyar falu vallási újjászületése*; Fényképpályázat szemináriumi vonatkozású felvételekre. „Összesítve mindent, 14 pályázatot tűzött ki az iskola. Ezekre beérkezett 71 munka, nem számítva ezek közé a 14 fényképet. A tételek díjazására szükséges összeg 257 P volt” (31. old.). Az irodalmi munka támogatói közt ott találjuk az intézet vezetőit. Vannak azonban nemeslelkű támogatói az Iskolának most is, a külső pártoló és alapító tagok. Hogy ilyen szép összeg lett az évi 2 pengőből, ez azt bizonyítja, hogy sokan tettek eleget ennek az önként vállalt kötelezettségnek. Elsők között a rektor úrról kell megemlékezni, aki készséggel vállalta az iskola évi folyóiratainak előfizetési költségeit (90 P), emellett még egy pályatételt is kitűzött (20 P). De tovább lehet és kell is folytatnom a felsorolást: Dr. Takács József pályatételekre 75 P-t; Dr. Kiss István 70 P-t; Dr. Tóth József 40 P-t; Csintalan József 20 P-t; Erdőssy Gyula 20 P-t; Bartányi Andor plébános úr könyveket küldött az Irodalmi Iskolának. Megjelent egyik gyűlésünkön Dr. Becker Vendel, esanadegyházmegyei kanonok úr, ő is 20 P-t adományozott egy pályatétel kifizetésére” (32—33. oldal). Külső tagsági díj címén 25 személy 131 P-t adott. A 2 P-s évi tagsági díjat pedig 128 vidéki lelkész küldte be. — „Jó tudni — mondja a továbbiakban a beszámoló —, hogy paptestvéreink ilyen nagy szeretettel gondolnak az Irodalmi Iskolára, amelynek egykor ők is munkás tagjai voltak. Szeretnénk illően meghálálni segítségünkre siető jóságukat. Addig is azonban, míg ezt megfelelőbben megtehetjük, annyit fogadjanak el viszonzásul, hogy legalább e helyen emlékezzünk meg, itt nyugtázzuk szíves támogatásukat. Az is nyugtázás akarna lenni, hogy beszámolunk életünkről, arról, hogy a nekünk nyújtott segítséget hogyan

használjuk fel. Fogadják hát ezt a kis értesítést, beszámolót ilyen gondolattal. — Örülünk neki, ha munkánk méltó lenne a támogatáshoz, így remélhetnénk a további megértő segítséget is" (34—35. v.).

A *Szónoki Iskola* (ennek keretében az I—II. évfolyam heti egy órában gyakorolta a jó kiejtést, helyes magyar beszédet és a szónoki előadást; a III—IV—V. éven a formális szónoki kiképzés folyt), igen figyelemreméltó előadó és versenygyűléseinek jutalmát szintén a gyakorló-lelkészek szolgáltatták. Számszerint 13-an 92 P jutalmat adományoztak.

A *cserkész* és *leventemunka* az ünnepélyek és táborozások kapcsán adtak alkalmat kölcsönhatásokra. Ennek mértékéről azonban nem tudósítanak kellőképpen az értesítő sorai.

Az *év eseményeiről beszámoló* krónika azonban már tartalmaz néhány adatot. Így az intézetből 10 évi munka után eltávozó *régi rectorról* azt olvassuk, hogy *átalakította* s a modern kényelem minden kínálkozó vívmányával tette családiassá, kedvessé, széppé az *internátus helyiségeit*. — *Vendégelőadókról* is megemlékezik könyvecskénk. Az 1941—42. évben meglátogatták az egrői Szemináriumot Kerék Mihály, Bartha István és Kállay Klára, kik az ONCSA működését és célkitűzéseit ismertették. A KIOE-ről két előadó, a Mária-kongregációról, a katolikus női mozgalmakról, a DL munkáról és a magyar népdalról különböző alkalmakkor egy-egy előadó tartott előadást.

Igen figyelemreméltó a következő adat is: „Érdekes újítás: márciusban a *négy felső évfolyam gépirótanfolyamon* vett részt. Az érseki róm. kath. felsőkereskedelmi iskola modernül berendezett gépirótermében kopogtattunk szemlátomást növekvő eredménnyel" (51. oldal).

A „*belülről kifelé*” című fejezet látásai: „*Igére vár a nép*” középponti gondolattal megmutatják a kispapok jövőendő szolgálataira elküldetését a II. Kor. 12:15; János 17:15, 16 gondolatvilágában. (Idézük is a két helyet és igen mélyen át is éli a cikkíró, de úgy látszik, vele együtt az egész szeminárium.)

A befejező rész „*A legtudósabb szent és a legszentebb tudós*” Aquinoi Tamásról szóló ünnepi beszéd. A lélekbe, eszményekbe éles bepillantást enged ez igen komoly tanulmány minden sora. Ez a lelkiség köti hát össze a tanárt s a majdani vezetőt — a lelkipástort és a nyáj minden tagját!

Végül az egyoldalú „*Felvételi tájékoztató*” ingyenes ellátásról, ingyen reverendáról, tankönyvadásról értesít. A *felső gimnázistákat* tankönyvvel, tandíjjal szintén a szeminárium látja el... Az 1942—43. iskolai évben megnyílik a *kis szeminárium* is az I—IV. osztályú gimnázisták számára, hasonló támogatással és kitörölhetetlen lelki elindításokkal.

*

Professzor, theologus, gyakorló-lelkész, hívő a kezünk alatt lévő okmányok szerint együttjárnak. Egy lélekkel néznek felfelé. Ahonnan jó az élet, árad a kegyelem. Nem a bíráló, üres és meddő kifogásolás hangját érezzük sehonnan, hanem a segítés, szeretet, áldozat lelke árad, szíve száll a szolgálatra készülő munkájának áldott voltáért. Mennyi kedves kapocs az Irodalmi Körön, a Szónoki Iskolán át! Hogy elmélyíti a munkát az Igébe komoly elmerülés!

Valahol itt, egy reménységgel az Úrranézésben, együttes imában, az Ő nevében áldozni akarás és tudásban, fiatalok-öregék a Megváltó előtt való találkozásában, egymást szeretettel elhordozásban van a kérdés megnyugtató feloldása... A túldalolon jó próbát lettek... Nekünk még mélyebb, közvellenőbb élet, erő és újulási forrásaink vannak.

Illyés Endre.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A *nagykeréki egyházközség* a múlt vasárnap, március 21-én ünnepelte templomának 150 éves és szentedeényeinek 300 éves jubileumát. Az istentiszteleten Uray Sándor debreceni lelkipásztor hirdette az ígét. Vitéz Nadányi János főgondnok a 25 éve szolgáló érdemes presbitereket üdvözölte. Gazdag művészi számok egészítették ki a templomi ünnepélyt. A perselyadományok a templom renoválása alapjára fordítottak.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A *KIE-központ* és a LOK segítségével a felsőszabolcsi református egyházmegye vezetőségének irányítása mellett Kisvárdán háromhetes népfőiskolai tanfolyam tartatott, mely március 6-án nyert befejezést. Harminc egyházból negyven fiatalember gyűlt össze. A KIE-szövetségtől kiküldött látogatók gróf Teleky László és Pógyor István minden tekintetben megelégedésüket juttatták kifejezésre. Az eredmény a felsőszabolcsi egyházmegye és a kisvárdai egyházközség vezetőségének megértő támogatása mellett annak köszönhető, hogy sikerült egy lelkes előadócsoporthoz megnyerni a nemes munkának. Minden előadást szakemberek tartottak. A különféle intézetek tanárikara, gazdasági életünk irányítói, közéletünk vezetőférfiai a legmesszebbmenő segítségben részesítették a tanfolyamot. A hallgatók meglátogatták a Vulkan-vasöntödét, a téli gazdasági iskolát, Pál János kispap tehenészetét, Ósz Bertalan könyharkertészetét és egy gyümölcskertészetet. A meglátogatott helyeken minden alkalommal kiváló előadásokban találtak épülést. A népfőiskolán résztvevő fiúk mind meggazdagodva tértek haza. Ezt a záróvizsgán nyert tapasztalatok bizonyították. Nem egy sóhajtott fel: bárcsak ezelőtt évtizedekkel összegyűjtötték volna ilyen helyekre a magyar ifjúságot. Mind ígéretet tett, hogy továbbtanul, barátait pedig ösztönözni fogja, hogy menjenek népfőiskolára. A mi reménységünk is ez. Talán megcsigán a nemzet vezetőinek a szíve a mi ifjúságunkon és a következő időkben Kisvárdai központtal egy állandó népfőiskolát hívnak életre.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

A *esépai ref. főkegyházközség*, a szolnoki sebesült honvédekért indított akciójának eredményeként, március hó elején gazdag adományt: kenyeret, bort, sült húst, süteményt, almát és építő olvasmányokat, traktátusokat és bibliákat juttatott a szolnoki hadikórház és Vöröskereszt-kórház hős, sebesült honvédei részére.

Két új tanyagondozó lelkész beállítása. Kunhegyesen Fabó Zsigmondot választották meg és már be is iktatták tanyagondozó lelkészi állásába. Karcagra ugyanezen műnőségben Bihari István választott meg „egyakarattal”. Szeretettel üdvözöljük az új öröklőket és a gondviselő Isten oltalmába ajánljuk.

Tízszentimre. Néhány említésreméltó feljegyzés az egyházközség életéből. Az utóbbi három év alatt az úrvacsorázók száma 911-gyel növekedett. (Lélekszám kb. 2800.) Az egyház adósságából az elmúlt évben kb. 3000 pengőt törlesztett Isten segítségével. Január 17-én gyülekezetünkben előadást tartott Göbel Tina niszszionárius testvér nagyszámú hallgatóság előtt; hisszük, hogy a jelenlévők feljes lelki épülésére. A műsor többi száma a Leánykör énekszáma, szavaltatok, a gyülekezet

éneke, a lelkipásztor beszéde és imádkozása egészítették ki. Mindennemű helmissziói munka a megkezdett úton haladt tovább: vasárnapi iskola négy csoportban, konfirmált fiúk és lányok bibliaórája, ifjúsági és leányegylet, egyszer hetenként vallásos este, egyszer nőegyleti bibliaóra; különösen szép eredménnyel folytak a házi istentiszteletek, mindíg más háznál 40—70, sőt még több résztvevővel is! A leventéknek minden héten lelkipásztor erkölcsi oktatást tart. . . A gyülekezet közadakozásból haretén lévő katonáinknak Újszövetséget és Nyáry Pál: „Isten fegyverei” c. katonáinknak írott könyvecskét ajándékozta. Lelkipásztor kivétel nélkül minden haretén lévő katonával állandó levelezésben van, amelyből már eddig is nagyon sok áldás származott. — Mindezekért Istené legyen a dicsőség!

K R Ó N I K A

Báró Vay László főgondnokunk multheti közgyűlést megnyitó elnöki beszédéből közöljük az alábbi részletet: — *Mielőtt megnyitnám a közgyűlést s áttérnénk az érdemleges tárgyalásra, arra az élethál-harcra kívánok rámutatni, amelyet a kereszténység a civilizáció megmenntése érdekében folytat. A magyar nemzet nem érdektelen ebben a küzdelemben, amelyben egész léte és jövője kockán forog. Élelthivatásunk vállalni a megpróbáltatásokat, amikor hazánk jövőjéről van szó. Csak akkor van létjogosultságunk, ha mint Európa védőbástyája be tudjuk tölteni feladatunkat. Kötelességvállalást követel ez a küzdelem minden jó magyar embertől. Egyetlen-egy nem szabad feláldozni, a magyar beesületet, az adott szó szentségét, Sokan mérgezik a magyar közéletet, sőt bomlasztó és lekicsinylő megvetéssel szólnak arról, ami legszentebb kötelességünk. Akik a magyar közélet soraiban bomlasztanak, ellenléteket szítanak, hogy a nemzet iránti bizalmat megrendítsék, azok árulók, akik kiméletelet nem érdemelnek.*

— *Szózatot intézünk a nemzethez, elismeréssel szölvá elsősorban azokhoz, akik a haza iránti kötelességgel kifogás-talanul teljesítik, valamint rámutatva azokra a feladatokra, melyek ma a magyar ifjúságra várnak. Református egyhá-zunknak is az az első hibátusa ma, hogy vigasztaljon, hitet és bizalmat öntsön a magyar lélekbe. . .*

Debrecen város elismerése a debreceni Kollégium iránt. Lapunk multheti számában megemlékeztünk arról, hogy Debrecen városa, a Kollégiumnak nyújtott évi segélyét az eddigi 69 ezer pengőről 89 ezer pengőre emelte. Az erre-vonatkozó közgyűlési határozatból közöljük ezt a törté-nelmi megörökítésre méltó szakaszt:

A 100 éves református Kollégium Debrecennek, a város mulljával szervesen összeforrt kimagasló kultúrtényezője. Kulturális jelentősége a nemzeti művelődés s így az egész ma-gyarság szempontjából felbecsülhetetlen. Kollégiumunk év-századokon át bölcsője volt a magyar művelődésnek, emellett hirdetője, tanítója és ápolója a tántoríthatatlan hitnek, az ön-zetlen és áldozatrakész hazajúságnak, a megalkuvást nem ismerő magyar érzésnek és az egyenes, őszinte gondolkodásnak. — A Kollégiumból kiáradó magyar szellemnek, valamint a nemzeti érzéstől áthatott, a modern koreszméket, az ősi hagyomá-nyokkal egybehangoló nevelési rendszernek volt elsősorban köszönhető, hogy a magyarság a legnehezebb időkben, a leg-súlyosabb küzdelmek között, az erőszakos elnemzetlenítés idején is megmaradt magyarnak. Ha a város történelmében vissza-tekintünk, megállapíthatjuk, hogy a város és a Kollégium egymástól elválaszthatatlanok voltak. Hosszú évszázadokon át a város volt a fenntartója a Kollégiumnak, fizette annak nagy-hírű tudós professzorait. Jelenben is a város — a tisztántúli református egyházkerülettel, valamint a debreceni református egyházzal együtt — társfenntartója a Kollégiumnak. Kollé-giumunk nemcsak hirdette és tanította, hanem a maga módján lettekkel is gyakorolta a hazajúságot. Hélmillió aranykorona névértékű hadikölesön jegyzésével 1914 előtti vagyonának leg-nagyobb részét a haza oltárára tette áldozatul. A trianoni hajó-törés után éppen ezért a szegénységnek folyvást megújuló és sokasodó bajaival kellett és kell a mai nap is viaskodnia. Ebben a helyzetben Kollégiumunk csak a legnagyobb nehé-zségek mellett tudta és tudja folytatni a nemzeti művelődés szem-pontjából oly fontos és jelentős — magyar egyéniségeket for-máló, jellemképző — nevelő munkáját.

A március 17-i, multheti esperesi értekezletről közöl-tudósításunkban már megemlékeztünk arról, hogy az érte-kezet elején felszólalt Dr. Vasady Béla professzor, ORLEi főtitkár és ismertette azt a tervet, hogy egy ORLE missziói

lelkészi állás szerveztessék. Az ORLE titkári teendők ellá-tására egész ember kell, aki tudományos fegyverrel álljon készen a jöhető harcra: de ugyanakkor legyen gyakorlati ember is, szervező szellem, mozgékony fiatal munkaerő. A díjvelé biztosítása semmi nehézségbe nem ütközik. Ha az ORLE-tagdíjak pontosan befolyának, máris megvolna a fedezet. Ez pedig úgy lesz elérhető, ha a jelzett tagdíjak, közlartozások módjára szedetnének be, amihez az espere-sek hozzájárulását kérte. Szabó Imre budapesti esperes, ORPSZ-főtitkár is felszólalt s hangsúlyozta, hogy presbiter-nevelés nincs, sőt a nevelés programja sincs kidolgozva. Ide is önálló, teljes munkaerővel dolgozó, egész ember fő-titkár kellene, kinek elsőrendű feladata az lesz, hogy az Országos Református Presbiteri Szövetséget szervesen építse bele az egyház missziói szervezetébe. Hatalmas, mozgósítható férfihadsereg lesz így a presbiterek gárdája az Isten országa érdekében. (Ügy legyen!)

A debreceni Kollégiumi Kántus az elmúlt héten Mun-kácson hangversenyezett az ottani szörványinternátus javára. A Kántus további programja ebben az iskolai évben ez: április 3—4-én Gyulán és Békésen; április 28—29-én Mátészalkán és Nagyecsedben tartanak ünnepélyeket a Kollégium javára. A kollégiumi akcióra szervezett újukra elkísérik a Kántust Dr. Erdős Károly egyetemi professzor, a Kántus felügyelő tanára, aki Békésen prédikál a reformá-tus templomban; továbbá Dr. Nagy Sándor kollégiumi vallástanár és Baja Mihály lelkipásztor, akik felolvasásokkal vesznek részt az ünnepélyeken.

Sörös Béla emlékszóbat állítanak fel a a Darányi Kálmán Diákházban. A szükséges 5000 pengőt Sörös Béla volt tanítványai és barátai adják össze. Az adományok a Rimaszombati Járási Hitelszövetkezetnek e célra nyitott folyószámlájára folynak be.

A máramarosszigeti diákok magyarságmentő útjukon legutóbb Rahón szolgáltak, Dr. Molnár Pál igazgató és Faragó László c. igazgató előadásai után az ifjak népdal-kórusokat, virágénekeket, balladákat, kánonokat, Horthy-dalokat, katonanótákat adtak elő. A kedves nótázásba a közönség is bekapcsolódott. A diákok legközelebbi állo-másai: Tiszabogdány, Kőrösmező, Nagybocskó, Hosszú-mező és Técső.

Török hittérítő Budapesten. Új török hittérítő érkezett Budapestre abból a célból, hogy itt a mohamedán mecset és kollégium fölépítését szorgalmazza. Az új hithirdető neve: Ehrenfels Omár báró, aki, mint elmondja, csak újabban lett törökké, cseh apától és magyar anyától szü-lelt. A báró szerint az építkezésekhez szükséges összeget „az indiai mohamedánok biztosítanák”, akik „Budapesti kultúrpolitikai mohamedán központtá akarják tenni. . .”

A theológiák helyzete Németországban. Mint a Theo-logische Blätterből látjuk, a mult félévben Németország 15 egyetemén voltak protestáns hittudományi előadások. Az előadások jegyzékéből kitűnik, hogy az Öszövetség is valamennyi fakultáson a megfelelő mértékben adatott elő.

A boszniai reformátusok visszatelepültek. Ezelőtt 40 évvel Boszniában az ottani kormány telepítési akciót kezdett s ennek folyamán akkor református magyarok is mentek le Breska, Bijelina és Dervent vidékére. Ezek most az ősszel mind hazajöttek s ideiglenesen Ókérén és Petrócön vannak elszállásolva, amíg tavasszal házaik felépülnek. Az Ókérén elszállásolt reformátusok küldöttégi-leg felkeresték Ágoston Sándor püspököt gyermekeik református vallástanítása ügyében.

HIVATALOS ÉRTESESÍTÉS

EMLEKEZTETŐ.

A Debreceni Protestáns Lap 1943. évi 12 P. előfizetési díját a többször megismételt felhívás szerint az év kezdetén be kellett a lap kiadóhivatalához küldeni. Az első negyedév letelvéen, felhívjuk a hátralékosokat tartozásuk *sürgős* ki-egyenlítésére.

A segédlelkeszek kongrua kimutatását mindig a hónap első napjára terjesszék be a nagytiszteletű esperes urak a püspöki hivatalhoz!

Csekk befizetési lapok használatánál felhívjuk az érde-keltek figyelmét a következőkre

A Debreceni Protestáns Lap csekkszáma: 43,916. Erre csak a Debreceni Protestáns Lap előfizetési és hirdetési díjait szabad befizetni.

A püspöki hivatal csekkszáma: 29,311. Erre a számlára kizárólag csak az iskolai pecsétdíjak fizethetők. Más pénzt a püspöki hivatal sem nem kezel, sem nem közvetít.

A Tiszántúli Református Egyházkerület pénztári hivatalának száma: 7601. Az Egyházkerületet illető minden járulékot erre a számlára kell befizetni.

A Debreceni Református Kollégium csekkszámla száma: 11,322. A kollégiumi akcióra számt adományok erre a számlára fizetendők.

Püspöki Hivatal.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1191—1943. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Forrás József mérnök, budapesti (XI., Bocskai-út 30. I. l.) lakos kérelmére elrendelem Békés és Bihar vármegyék területén kérelmező anyai nagyanyjának: *Monori Rozália* születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását, akinek szülei Monori Mihály és E. Nagy Sára gyulai származású reformátusok voltak. A születés időpontja 1831. és 1839. évek közé esik. A születés helye legvalószínűbben Békés vagy Bihar vármegye területén volt, mégpedig inkább a déli részen.

A keresztlevélre katonatiszti származási igazoláshoz van szükség. Kérelmező a kiállítási díjon felül 20 P adományt ajánlott fel a születési hely szegényei részére.

Az anyakönyvi bejegyzés megtalálása esetén kérelmező értesítendő.

Debrecen, 1943 március 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a **Kiadóhivatal** címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A **hajdúszohoszlói** református egyházhozseg pályázatot hirdet az elsőszámú belső és átválasztás folytán esetleg megüresedő **tanyai tanítói** állásra. Kézpénzfizetés illetményhivatal útján folyósítva. Szabályszerűen felszerelt pályázatok április hó 21-ig adandók be. Iskolaszék.

Kokad református egyházközsege a megüresedett **II. számú férfitanítói** állásra pályázatot hirdet. Fizetés törvényes: 10% helyi, többi államsegély. Köteleesség: rábizott osztályok tanítása. Vasárnapi iskola vezetése és belmissziói munkában segítkezés. Szükség esetén lelkész és kántor helyettesítése. Pályázati kérvények e lap megjelenésétől számított 21 nap alatt Református Lelkészi Hivatalhoz, Kokad (Bihar megye) küldendők. Állás azonnal elfoglalandó, visszaküldési bélyeg melléklendő.

Tiszakanyár református egyházközsegeinek iskolaszéke pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett **IV. sz. tanítónői** állásra. Javadalom: államsegély, fizetési kiegészítés, lakbér. Köteleesség: rábizott osztály vagy osztályok vezetése, kijelölt belmissziói munka végzése. Községben kövesút, autóbusz-járat, állomás 4 km-re. Kellően felszerelt pályázatot Tiszakanyár, Református Egyház Iskolaszéke címre küldendő. Pályázati határidő 21 nap.

TARTALOM:

Mándoki Erzsébet: Vallásos költészetünk elhanyagolása
Kiss József: A gyermek felé sugárzó szeretet
Magyar István: Az egyházmegyei pénztár tükrében
Illyés Endre: Lelkészképzésünk híveinkhez, lelkipásztorainkhoz kapcsolódó szálairól
Hírek az egyházmegyékből — Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

KONFIRMÁCIÓRA

AJÁNLJUK MEGVÉTELRE:

Dr. Révész Imre: **ÖNTUDATOS HIT** —30 P

Dr. Erdős József: **HEIDELBERGI KÁTÉ** —30 P

Dr. Erdős Károly: **AZ ÉN VALLÁSOM** —30 P

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAPOK:
4, 6, 14, 22 és 24 filléres darabonkénti árban, kivitel szerint.

KONFIRMÁCIÓI BIZONYÍTVÁNY,
fehér kartonlapon n omva, két színben. —06 P

„**Méliusz**” könyvkereskedés,
DEBRECEN

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Fekete-u. 46. szám.

Az országos hírv Szántó I.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Réglit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portmentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárva javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

Tiszalók.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök föl ősfítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI PALÁST ÉS SÜVEG KÉSZÍTÉSE

ELSŐRENDŰ KIVITELBEN

FÉNYES ILONA RIMASZOMBAT